

ҮНДЭСНИЙ АУДИТЫН ГАЗРЫН ХАРЬЯА
ХОВД АЙМАГ ДАХЬ ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР

САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН АУДИТ

Бүсийн оношилгоо эмчилгээний төвийн 2022 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудитын тайлан

Аудитын код: ХОА-2022/35/НА-СТА-ТШЗ

Цахим хуудас:

www.audit.mn

Ховд хот

2023 он

Ховд аймаг дахь Төрийн аудитын газрын дарга,
тэргүүлэх аудитор: Х.Болдбаатар
Цахим хаяг: Boldbaatar.Kh @audit.gov.mn
Аудитын менежер: А.Цэцэгсүрэн
Утас: 70432545
Цахим хаяг: tsetsegsuren.a@audit.gov.mn
Аудитор: Д.Балжинням
Утас: 99435309
цахим хаяг: D.Baljinnyam@audit.gov.mn

Энэхүү аудитын тайлантай холбоотой нэмэлт мэдээллийг дээрх хаягаар авна уу.

1.ХАРААТ БУС АУДИТОРЫН ДҮГНЭЛТ	3
2.АУДИТ ХИЙСЭН САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАН, ТӨСВИЙН ГҮЙЦЭТГЭЛ	5
3. САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН ТОДРУУЛГА.....	11
4. АУДИТЫН ТАЙЛАН.....	14
4.1 Ерөнхий зүйл	14
4.2 Материаллаг байдал.....	14
4.3 Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн хэрэгжилт	14
4.4 Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал.....	14
4.4.1 Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилт.....	15
4.5 Завсрын аудитын үр дүн, өмнөх зөвлөмжийн хэрэгжилт	Error! Bookmark not defined.
4.5.1 Завсрын аудитын талаар	Error! Bookmark not defined.
4.5.2 Өмнөх аудитын мөрөөр авч хэрэгжүүлсэн арга хэмжээний үр дүн.....	15
4.6 Дараагийн аудитаар анхаарах асуудал	15
5. АУДИТЫН ИЛРҮҮЛЭЛТ.....	16
5.1 Залруулсан алдаа	16
5.2 Төлбөрийн акт	16
5.3 Албан шаардлага	
5.4 Зөвлөмж.....	
6. АУДИТААР ИЛЭРСЭН БУРУУ ИЛЭРХИЙЛЛИЙН НЭГТГЭЛ.....	

Товчилсон үгийн жагсаалт

УСНББОУС	Улсын Секторын Нягтлан Бодох Бүртгэлийн Олон Улсын Стандарт
АДБОУС	Аудитын Дээд Байгууллагын Олон Улсын Стандарт
БОЭТ	Бүсийн оношилгоо эмчилгээний төв

Өөрчлөлтгүй дүгнэлт

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3.1, 8 дугаар зүйлийн 8.1, Төсвийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.1-д заасны дагуу Бүсийн оношилгоо эмчилгээний төвийн 2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн байдал, санхүүгийн үр дүн, цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлт, мөнгөн гүйлгээний тайлан, тодруулгууд болон төсвийн гүйцэтгэлд аудит хийлээ.

Бүсийн оношилгоо эмчилгээний төвийн 2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартад нийцүүлэн бүх материаллаг зүйлсийн хувьд үнэн зөв толилуулсан байна.

Дүгнэлтийн үндэслэл

Төрийн аудитын байгууллага аудит хийхдээ Аудитын дээд байгууллагын олон улсын стандарт, түүнд нийцүүлэн Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын баталсан журам, зааврын дагуу гүйцэтгэж, аудит хийгдэх байгууллагаас хараат бус, аудиторын ёс зүйн үүрэг хариуцлагыг биелүүлж ажилласан. Бидний цуглуулсан хангалттай бөгөөд зохистой аудитын нотолгоо нь дүгнэлт өгөх үндэслэл болно.

Асуудлыг онцолсон хэсэг

Эрүүл мэндийн салбарын шинэчлэлтэй холбоотойгоор цахим шалгуур болон нэхэмжлэлийн шалгуураар тайлант онд эрүүл мэндийн төлбөртэй тусламж үйлчилгээний хүрээнд эрүүл мэндийн даатгалын сангаас гүйцэтгэлээр нийт 17.6 тэрбум төгрөгийн санхүүжилт авсан байна. Үүнд: Үндсэн тусламж үйлчилгээ 16.1 тэрбум, Ковид-19 хэвтэн эмчлүүлэх орлогоор 1.1 тэрбум төгрөг, урьдчилан сэргийлэх үзлэгээр 62.8 сая, , Ковид-19 вакцин, PCR, сорьц цуглуулалтаар 175.8 сая, эрт илрүүлэг 175.4 сая төгрөгийн орлогыг тус тус бүрдүүлж ажиллажээ

Аудитын гол асуудал

2022 оны жилийн эцсийн байдлаар эрүүл мэндийн даатгалын сангаас 1.5 тэрбум төгрөгийн үндсэн тусламж үйлчилгээний авлагатай тайлагнаж, Эрүүл мэндийн даатгалын хэлтэстэй тооцоо нийлж актаар баталгаажуулсан байна.

2021 онд 16.0 тэрбум төгрөгийн гүйцэтгэлтэй ажилласан бол 2022 онд 17.6 тэрбум төгрөгийн гүйцэтгэлтэй ажиллаж санхүүжилт 1.6 тэрбум буюу 10 хувиар өссөн үзүүлэлттэй байна.

Бусад асуудлын хэсэг

АДБОУС 2706.10-д зааснаар үйл ажиллагааны санхүүжилтийн 26.9 хувийг эзэлж буй эм бэлдмэл, эмнэлгийн хэрэгслийн 5.3 тэрбум төгрөгийн зарцуулалттай холбоотой гүйцэтгэлийг аудитын хамрах цаг хугацаанаас шалтгаалан аудитад хамруулаагүй болно.

АДБОУС 2701.8-д тодорхойлсон тодорхой бус байдал үүссэн, хэрэглэгчид хамааралтай санхүүгийн тайланд толилуулаагүй, тодруулаагүй асуудалгүй болно.

Санхүүгийн тайланд төсвийн захирагчийн хүлээх үүрэг, хариуцлага

Төсвийн захирагч санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартын дагуу үнэн зөв бэлтгэж толилуулах үүрэгтэй.

Санхүүгийн тайланг залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийлэлгүй бэлтгэхэд шаардлагатай гэж үзсэн дотоод хяналтыг тодорхойлж, хэрэгжүүлэх үүрэг хариуцлага хүлээнэ.

Төрийн аудитын байгууллагын үүрэг, хариуцлага

Төрийн аудитын байгууллага залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийллээс санхүүгийн тайлан бүхэлдээ ангид эсэх талаарх үндэслэлтэй баталгаажуулалт олж авах, дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргах зорилготой.

Үндэслэлтэй баталгаажуулалт нь дээд түвшнийх боловч үнэмлэхүй түвшний баталгаажуулалт биш бөгөөд АДБОУС-ын дагуу хийсэн аудитаар бүх материаллаг буруу илэрхийлэл бүрийг илрүүлнэ гэсэн баталгаа болохгүй юм.

Буруу илэрхийлэл нь залилан эсвэл алдаанаас үүсэж болох бөгөөд дангаараа эсвэл нийлээд уг санхүүгийн тайланд үндэслэн гарах хэрэглэгчдийн эдийн засгийн шийдвэрт нөлөөлөх үндэслэлтэй байвал материаллаг гэж үздэг.

ХҮНДЭТГЭСЭН: ДАРГА,

ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР:

Х.БОЛДБААТАР

2.АУДИТ ХИЙСЭН САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАН, ТӨСВИЙН ГҮЙЦЭТГЭЛ

2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн байдлын тайлан

Дансны код	Балансын үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл
1	ЭРГЭЛТИЙН ХӨРӨНГИЙН ДҮН	<u>4,126,303,274.37</u>	<u>2,301,186,663.37</u>
31	МӨНГӨН ХӨРӨНГӨ	00.00	66,176,718.57
312	Банкинд байгаа бэлэн мөнгө	00.00	66,176,718.57
3121	Төгрөг	00.00	66,176,718.57
31211	Төрийн сангийн харилцах	00.00	66,176,718.57
33	АВЛАГА	3,614,926,891.80	1,503,478,262.00
33200	Төлбөртэй үйлчилгээний авлага	3,611,876,632.80	1,503,478,262.00
35	БАРАА МАТЕРИАЛ	511,376,382.57	731,531,682.80
351	Түүхий эд материал	267,552,961.73	362,010,151.96
35110	Тусгай зориулалттай материал	81,829,699.03	94,465,104.03
35130	Эм боох материал	185,723,262.70	267,545,047.93
354	Хангамжийн материал	243,823,420.84	369,521,530.84
35410	Бичиг хэргийн материал	1,110,760.00	4,046,000.00
35420	Аж ахуйн материал	1,552,450.00	1,942,560.00
35440	Түлш, шатах тослох материал	2,562,718.00	2,562,718.00
35450	Барилгын засварын материал	3,544,000.00	12,813,500.00
35460	Хүнсний материал	5,042,000.00	6,433,830.00
35470	Бусад хангамжийн материал	230,011,492.84	341,722,922.84
2	ЭРГЭЛТИЙН БУС ХӨРӨНГИЙН ДҮН	<u>32,333,159,857.96</u>	<u>31,454,029,929.18</u>
39	ҮНДСЭН ХӨРӨНГӨ	32,333,159,857.96	31,454,029,929.18
392	Биет хөрөнгө	31,374,763,863.22	30,477,328,932.22
39201	Барилга, байгууламж, орон сууц	15,335,198,249.70	15,327,722,824.34
39202	Хуримтлагдсан элэгдэл	-1,329,074,246.27	-1,785,591,930.91
39203	Авто-тээврийн хэрэгсэл	968,324,001.00	1,125,961,186.00
39204	Хуримтлагдсан элэгдэл	-397,632,079.84	-496,044,199.51
39205	Машин тоног төхөөрөмж (компьютер)	22,851,783,488.27	21,521,459,015.83
39206	Хуримтлагдсан элэгдэл	-6,755,895,585.30	-6,336,814,414.29
39207	Тавилга, аж ахуйн эд хогшил	371,858,996.80	651,051,281.86
39208	Хуримтлагдсан элэгдэл	-163,294,828.02	-157,393,753.88
39214	Бусад үндсэн хөрөнгө	1,133,840,439.00	821,588,574.00
39215	Хуримтлагдсан элэгдэл	-640,350,807.12	-194,875,886.22
39217	Ном	6,235.00	266,235.00
393	Биет бус хөрөнгө	958,395,994.74	976,700,996.96
39301	Програм хангамж	172,836,189.00	213,536,189.00
39302	Хуримтлагдсан элэгдэл	-30,668,194.26	-53,063,192.04
39303	Бусад биет бус хөрөнгө	816,228,000.00	816,228,000.00
3	НИЙТ ХӨРӨНГИЙН ДҮН III=I+II	<u>36,459,463,132.33</u>	<u>33,755,216,592.55</u>
5	ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН	<u>35,735,385,903.33</u>	<u>33,755,216,592.55</u>
51	Засгийн газрын хувь оролцоо	35,735,385,903.33	33,755,216,592.55
511	Засгийн газрын оруулсан капитал /Засгийн газрын сан/ орон нутгийн сан	6,876,720,589.00	6,876,720,589.00
51101	Өмч: - төрийн	6,876,720,589.00	6,876,720,589.00
512	Хуримтлагдсан үр дүн	21,065,627,577.63	19,100,646,920.69
51210	Өмнөх үеийн үр дүн	21,065,627,577.63	21,080,816,231.47
51220	Тайлант үеийн үр дүн	00.00	-1,980,169,310.78
51300	Хөрөнгийн дахин үнэлгээний зөрүү	7,793,037,736.70	7,777,849,082.86
6	ӨР ТӨЛБӨР, ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН VI=IV+V	<u>36,459,463,132.33</u>	<u>33,755,216,592.55</u>

2.2 Аудит хийсэн санхүүгийн үр дүнгийн тайлан

Дансны код	Үзүүлэлт	Өмнөх оны гүйцэтгэл	Тайлант оны гүйцэтгэл
1	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ОРЛОГЫН ДҮН (I)	24,114,225,366.74	19,941,544,667.45
12	ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	21,310,901,527.08	19,791,501,667.45
120	Нийтлэг татварын бус орлого	6,388,548,558.08	2,179,233,498.45
120004	Төсөв байгууллагын өөрийн орлого	6,388,548,558.08	2,179,233,498.45
1200041	Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	372,209,261.00	723,132,522.77
1200042	Туслах үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	00.00	1,787,500.00
1200045	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого	6,016,339,297.08	1,454,313,473.68
122	Тусламжийн орлого	14,922,352,969.00	17,612,268,168.00
122001	Хандив тусламж /дотоод/	14,922,352,969.00	17,612,268,168.00
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	2,803,323,839.66	150,043,000.00
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	1,441,002,719.66	150,043,000.00
131103	ЗГНХ,ЗДНХөрөнгө,түүнтэй адилтгах ангилагдаагүй нөөц хөрөнгөөс тухайн төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	110,332,091.00	150,043,000.00
2	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЗАРДЛЫН ДҮН	18,482,061,210.20	21,921,713,978.23
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	18,482,061,210.20	21,921,713,978.23
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	17,936,376,792.20	21,586,944,887.23
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	7,505,863,091.30	9,045,716,144.00
210101	Үндсэн цалин	3,677,496,074.00	4,675,982,100.00
210102	Нэмэгдэл	3,045,549,116.80	3,166,669,899.00
210103	Унаа хоолны хөнгөлөлт	254,123,100.50	296,744,145.00
210104	Урамшуулал	528,694,800.00	906,320,000.00
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	1,067,803,196.70	1,102,625,415.00
210201	Тэтгэврийн даатгал	781,414,766.00	798,331,632.39
210202	Тэтгэмжийн даатгал	71,192,314.00	84,448,177.72
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	56,954,191.00	44,713,981.14
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	14,238,422.00	16,009,729.78
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	144,003,503.70	159,121,893.97
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	1,161,184,710.00	1,274,332,036.00
210301	Гэрэл, цахилгаан	211,544,752.00	223,981,979.00
210302	Түлш, халаалт	794,917,047.00	826,278,171.00
210303	Цэвэр, бохир ус	154,722,911.00	224,071,886.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	200,313,783.50	324,508,659.00
210401	Бичиг хэрэг	44,709,450.00	72,036,865.00
210402	Тээвэр, шатахуун	149,848,807.00	242,753,540.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	5,515,526.50	9,604,755.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	240,000.00	113,499.00
2105	Нормативт зардал	5,012,966,049.00	5,424,048,068.77
210501	Эм, бэлдмэл, эмнэлгийн хэрэгсэл	4,638,251,194.00	5,014,980,669.77
210502	Хоол, хүнс	374,714,855.00	409,067,399.00
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	449,580,940.91	1,540,692,108.86
210601	Багаж, техник, хэрэгсэл	00.00	1,060,000.00
210603	Хөдөлмөр хамгааллын хэрэглэл	600,000.00	778,100.00

210604	Урсгал засвар	448,980,940.91	1,538,854,008.86
2107	Томилолт, зочны зардал	3,732,800.00	41,746,000.00
210702	Дотоод албан томилолт	3,732,800.00	41,746,000.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	21,809,850.00	29,384,049.00
210803	Даатгалын үйлчилгээ	9,500,000.00	9,500,000.00
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	00.00	3,500,000.00
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношлогоо	1,028,850.00	7,224,049.00
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	11,281,000.00	7,140,000.00
210807	Газрын төлбөр	00.00	2,020,000.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	2,513,122,370.79	2,803,892,403.60
210903	Үндсэн хөрөнгийн элэгдэл, хорогдол	2,513,122,370.79	2,803,892,403.60
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	545,684,418.00	334,769,091.00
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	545,684,418.00	334,734,091.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	548,621,000.00	334,734,091.00
2133	Улсын төсвөөс олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг	00.00	35,000.00
213303	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	00.00	35,000.00
3	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ҮР ДҮН (3)=(1)-(2)	5,632,164,156.54	-1,980,169,310.78
5	НИЙТ ҮР ДҮН (5)=(3)+(4)	5,632,164,156.54	-1,980,169,310.78

2.3 Аудит хийсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан

Дансны код	Үзүүлэлт	Өмнөх оны гүйцэтгэл	Тайлант оны гүйцэтгэл
1	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ОРЛОГЫН ДҮН (1)	14,486,009,436.86	20,595,629,564.57
12	ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	11,682,685,597.20	20,445,586,564.57
120	Нийтлэг татварын бус орлого	372,209,261.00	724,920,022.77
120004	Төсөв байгууллагын өөрийн орлого	372,209,261.00	724,920,022.77
1200041	Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	372,209,261.00	723,132,522.77
1200042	Туслах үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	00.00	1,787,500.00
122	Тусламжийн орлого	11,310,476,336.20	19,720,666,538.80
122001	Хандив тусламж /дотоод/	11,310,476,336.20	19,720,666,538.80
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	2,803,323,839.66	150,043,000.00
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	1,441,002,719.66	150,043,000.00
131103	ЗГНХ,ЗДНХөрөнгө,түүнтэй адилтгах ангилагдаагүй нөөц хөрөнгөөс тухайн төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	110,332,091.00	150,043,000.00
2	НИЙТ ЗАРЛАГА ба ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН (2)	14,486,009,436.86	20,529,452,846.00
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	14,486,009,436.86	20,529,452,846.00
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	13,931,538,436.86	20,146,688,115.00
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	7,505,863,091.00	9,017,710,903.00
210101	Үндсэн цалин	3,677,496,074.20	4,675,982,100.00
210102	Нэмэгдэл	3,045,549,116.80	3,138,634,655.00
210103	Унаа хоолны хөнгөлөлт	254,123,100.00	296,774,145.00
210104	Урамшуулал	528,694,800.00	906,320,000.00
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	1,066,184,213.00	1,127,580,400.00
210201	Тэтгэврийн даатгал	781,414,766.00	766,754,700.00

210202	Тэтгэмжийн даатгал	71,192,314.00	90,206,400.00
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	56,954,191.00	72,165,100.00
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	14,238,422.00	18,041,300.00
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	142,384,520.00	180,412,900.00
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	1,045,036,431.00	1,409,120,315.00
210301	Гэрэл, цахилгаан	211,544,752.00	223,981,979.00
210302	Түлш, халаалт	678,768,769.00	946,073,359.00
210303	Цэвэр, бохир ус	154,722,910.00	239,064,977.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	251,719,017.50	365,175,150.00
210401	Бичиг хэрэг	27,207,800.00	53,445,350.00
210402	Тээвэр, шатахуун	132,072,425.00	214,543,700.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	6,005,222.50	9,894,200.00
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	48,500,000.00	56,675,100.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	37,933,570.00	30,616,800.00
2105	Нормативт зардал	3,638,654,967.70	5,847,037,864.00
210501	Эм, бэлдмэл, эмнэлгийн хэрэгсэл	3,252,326,602.70	5,383,718,258.00
210502	Хоол, хүнс	346,360,565.00	410,029,306.00
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	39,967,800.00	53,290,300.00
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	363,641,756.66	2,282,477,044.00
210601	Багаж, техник, хэрэгсэл	53,607,798.66	413,529,804.00
210603	Хөдөлмөр хамгааллын хэрэглэл	2,330,000.00	5,200,000.00
210604	Урсгал засвар	307,703,958.00	1,863,747,240.00
2107	Томилолт, зочны зардал	3,732,800.00	40,000,000.00
210702	Дотоод албан томилолт	3,732,800.00	40,000,000.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	56,706,160.00	55,798,939.00
210803	Даатгалын үйлчилгээ	9,500,000.00	9,500,000.00
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	00.00	3,500,000.00
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношлогоо	8,918,850.00	7,224,049.00
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	13,068,000.00	9,767,508.00
210807	Газрын төлбөр	1,190,310.00	2,020,000.00
210808	Банк, санхүүгийн байгууллагын үйлчилгээний хураамж	2,329,000.00	2,350,000.00
210809	Улсын мэдээллийн маягт хэвлэх, бэлтгэх	21,700,000.00	21,437,382.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	00.00	1,787,500.00
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	00.00	1,787,500.00
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	554,471,000.00	382,764,731.00
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	554,471,000.00	382,729,731.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	554,471,000.00	382,729,731.00
2133	Улсын төсвөөс олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг	00.00	35,000.00
213303	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	00.00	35,000.00
3	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (3)=(1)-(2)	00.00	66,176,718.57
8	НИЙТ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (8)=(3)+(6)+(7)	00.00	66,176,718.57
10	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл	00.00	66,176,718.57

2.4 Аудит хийсэн цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан

Код	Үзүүлэлт	Засгийн газрын оруулсан капитал	Дахин үнэлгээний нөөц	Хуримтлагдсан дүн	Засгийн газрын хувь оролцооний нийт дүн
C01	2020 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	6,876,720,589.00	1,070,207,724.00	-1,414,674,330.72	6,532,253,982.28
C03	Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	6,876,720,589.00	1,070,207,724.00	-1,414,674,330.72	6,532,253,982.28
C07	Тайлант үеийн үр дүн	00.00	00.00	654,975,661.05	654,975,661.05
C08	2020 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	6,876,720,589.00	7,793,037,736.70	21,065,627,577.63	35,735,385,903.33
D01	2021 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	6,876,720,589.00	7,793,037,736.70	21,065,627,577.63	35,735,385,903.33
D02	Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлт	00.00	00.00	15,188,653.84	15,188,653.84
D03	Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	6,876,720,589.00	7,793,037,736.70	21,080,816,231.47	35,750,574,557.17
D04	Үндсэн хөрөнгийн дахин үнэлгээний өсөлт, бууралт	00.00	-15,188,653.84	00.00	-15,188,653.84
D09	2022 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	6,876,720,589.00	7,777,849,082.86	19,100,646,920.69	33,755,216,592.55

2.5 Аудит хийсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

Эдийн засгийн ангилал	Үзүүлэлт	Тайлант оны	
		Батлагдсан төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл
2	НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	21,269,480,000.00	20,529,417,846.00
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	21,269,480,000.00	20,529,417,846.00
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	20,723,980,000.00	20,146,688,115.00
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	9,020,643,300.00	9,017,710,903.00
210101	Үндсэн цалин	4,675,982,100.00	4,675,982,100.00
210102	Нэмэгдэл	3,149,261,200.00	3,138,634,655.00
210103	Унаа хоолны хөнгөлөлт	289,080,000.00	296,774,145.00
210104	Урамшуулал	906,320,000.00	906,320,000.00
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	1,127,580,400.00	1,127,580,400.00
210201	Тэтгэврийн даатгал	766,754,700.00	766,754,700.00
210202	Тэтгэмжийн даатгал	90,206,400.00	90,206,400.00
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	72,165,100.00	72,165,100.00
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	18,041,300.00	18,041,300.00
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	180,412,900.00	180,412,900.00
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	1,481,535,200.00	1,409,120,315.00
210301	Гэрэл, цахилгаан	269,021,800.00	223,981,979.00
210302	Түлш, халаалт	965,492,500.00	946,073,359.00

210303	Цэвэр, бохир ус	247,020,900.00	239,064,977.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	373,001,100.00	365,175,150.00
210401	Бичиг хэрэг	50,215,100.00	53,445,350.00
210402	Тээвэр, шатахуун	225,599,900.00	214,543,700.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	9,894,200.00	9,894,200.00
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	56,675,100.00	56,675,100.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	30,616,800.00	30,616,800.00
2105	Нормативт зардал	6,371,913,900.00	5,847,037,864.00
210501	Эм, бэлдмэл, эмнэлгийн хэрэгсэл	5,862,604,900.00	5,383,718,258.00
210502	Хоол, хүнс	456,018,700.00	410,029,306.00
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	53,290,300.00	53,290,300.00
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	2,240,019,600.00	2,282,477,044.00
210601	Багаж, техник, хэрэгсэл	275,767,000.00	413,529,804.00
210603	Хөдөлмөр хамгааллын хэрэглэл	5,200,000.00	5,200,000.00
210604	Урсгал засвар	1,959,052,600.00	1,863,747,240.00
2107	Томилолт, зочны зардал	40,000,000.00	40,000,000.00
210702	Дотоод албан томилолт	40,000,000.00	40,000,000.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	67,499,000.00	55,798,939.00
210803	Даатгалын үйлчилгээ	9,500,000.00	9,500,000.00
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	3,500,000.00	3,500,000.00
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношлогоо	9,500,000.00	7,224,049.00
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	14,256,000.00	9,767,508.00
210807	Газрын төлбөр	2,020,000.00	2,020,000.00
210808	Банк, санхүүгийн байгууллагын үйлчилгээний хураамж	2,350,000.00	2,350,000.00
210809	Улсын мэдээллийн маягт хэвлэх, бэлтгэх	21,700,000.00	21,437,382.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	1787500.00	1787500.00
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	1,787,500.00	1,787,500.00
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	545500000.00	382729731.00
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	545,500,000.00	382,729,731.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	545,500,000.00	382,729,731.00
	ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	21,269,480,000.00	20,595,594,564.57
120004	ТӨСӨВТ БАЙГУУЛЛАГЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНААС	1,285,181,400.00	724,885,024.77
1200041	Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	1,283,393,900.00	723,097,522.77
1200042	Туслах үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	1,787,500.00	151,830,500.00
122	ТУСЛАМЖИЙН ЭХ ҮҮСВЭРЭЭС САНХҮҮЖИХ	19,984,298,600.00	19,720,666,538.80
122001	Хандив тусламж /дотоод/	19,984,298,600.00	19,720,666,538.80
5	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл	00.00	66,176,718.57
62	АЖИЛЛАГСАДЫН ТОО	400.00	420.00
620001	Удирдах ажилтан	01.00	01.00
620002	Гүйцэтгэх ажилтан	314.00	334.00
620003	Үйлчлэх ажилтан	85.00	85.00

3. САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН ТОДРУУЛГА

3.1 Байгууллага, түүний үйл ажиллагаа

Бүсийн оношилгоо эмчилгээний төв нь “Бус нутгийн хэмжээнд эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээг чадварлаг багаар чанартай, аюулгүй, хүртээмжтэй үзүүлж, хүн амын амьдралын чанарыг дээшлүүлэхэд оршино.” гэсэн эрхэм зорилго дэвшүүлэн ажиллажээ. Тухайн зорилгын хүрээнд дэд зорилтуудыг тодорхойлж үр дүнг тооцон ажилласан байна. Үүнд:

- Бүсийн оношилгоо эмчилгээний төв нь хүн амын хэрэгцээнд нийцсэн, эмнэл зүйн нотолгоонд суурилсан шинэ дэвшилтэт технологийг нэвтрүүлж тусламж, үйлчилгээний чанар хүртээмжийг нэмэгдүүлэх,
- Байгууллагын хөгжлийг дэмжих мэдлэг, чадвар, хандлага бүхий эмнэлгийн ажилтныг бэлтгэх, тасралтгүй сургах, ажилтны эрүүл нийгмийн баталгааг хангах,
- Чанар аюулгүй байдлын удирдлага, зохион байгуулалтыг боловсронгуй болгож, тусламж үйлчилгээний чанар – аюулгүй байдлыг тасралтгүй хэмжиж хянаж сайжруулах,
- Мэдээллийн технологийн дэвшилтэт аргад суурилсан харилцаа холбоог хөгжүүлэх,
- Иргэн бүр урьдчилан сэргийлэх, эрт илрүүлэх эрүүл мэндийн үзлэг, оношилгоонд тогтмол хамрагдах нөхцөлийг бүрдүүлэх,
- Байгууллагын санхүүгийн хэвийн үйл ажиллагааг хангаж, санхүүжилтийн үр ашгийг нэмэгдүүлэх,
- Дэд бүтцийг сайжруулах

Ховд аймгийн Бүсийн оношилгоо эмчилгээний төвийн захирлын 2022 оны 08 дугаар сарын 24-ний өдрийн А/98 дугаар тушаалаар 2022 оны бүтэц орон тоог шинэчлэн баталж

- Дэд захирал - 2
- Алба - 11
- Тасаг – 20
- Клиник - 2 гэсэн бүтэцтэйгээр нийт 490 эмч, эмнэлгийн ажилчид ажиллаж байна.

3.2 Байгууллагын гадаад, дотоод орчин

Тус байгууллага нь Эрүүл мэндийн тухай хууль, Эрүүл мэндийн даатгалын тухай хууль, Нийгмийн даатгалын тухай хууль, Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, төрийн хэмнэлтийн тухай хууль болон түүнийг дагалдаж гарсан тогтоол, дүрэм журам, эрх бүхий албан тушаалтнуудын шийдвэрүүдийн хэрэгжилтийг ханган үйл ажиллагаандаа мөрдөн ажиллаж байна.

Тайлант хугацаанд байгууллагын үйл ажиллагаа, санхүү, нягтлан бодох бүртгэлд мөрддөг хууль тогтоомж болон бодлого чиглэлд өөрчлөлт ороогүй байна.

Байгууллагын удирдлагын хэрэгжүүлж байгаа дотоод хяналтуудаас төлөвлөлтийн үе шатанд аудитад хамааралтай хяналтыг авч үзэж, гүйцэтгэх үе шатанд хяналтын сорил гүйцэтгэсний үр дүнд дотоод хяналтын үйл ажиллагааны зохион байгуулалт, хэрэгжилт үр нөлөөтэй байна.

Бүсийн оношилгоо эмчилгээний төвийн даргын тушаалаар байгуулагдсан ажлын хэсэг тус байгууллагын өмч хөрөнгийн ашиглалт, хадгалалт, хамгаалалтад санхүүгийн тайлан гаргахын өмнө тооцоо тооллого хийж, хяналт тавин ажилласан байна.

Эрүүл мэндийн яамны хяналт, шинжилгээ, үнэлгээ дотоод аудитын газар тус байгууллагад дотоод хяналт хэрэгжүүлээгүй байна.

Дотоод аудитын чиг үүрэг, түүний гүйцэтгэсэн ажлын найдвартай байдлын талаар ойлголт олж авснаар дотоод аудитын гүйцэтгэсэн ажлыг аудитад ашиглах, дотоод аудитораас шууд туслалцаа авах шаардлагагүй гэж үзлээ.

3.3 Санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлал

Санхүүгийн тайланг бүх материаллаг зүйлсийн хувьд холбогдох санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлалын дагуу бэлтгэсэн эсэх талаар аудитор санал дүгнэлтээ илэрхийлснээр санхүүгийн тайлангийн зорилтот хэрэглэгчдийн зүгээс үзүүлэх итгэл үнэмшлийн хэмжээг нэмэгдүүлэхэд санхүүгийн тайлангийн аудитын зорилго оршино.

Бүсийн оношилгоо эмчилгээний төв нь 2022 оны санхүүгийн тайлан дахь ажил гүйлгээг аккруэл сууриар хөтөлж, нийтлэг зорилготой, үнэн зөв толилуулгын үзэл баримтлалын дагуу бэлтгэсэн байна.

Тус байгууллагын мөрдөж байгаа Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичиг нь холбогдох хууль тогтоомж, нягтлан бодох бүртгэлийн стандартад нийцсэн, тус байгууллагын үйл ажиллагааны онцлогт тохирсон байна.

3.4 Нягтлан бодох бүртгэлийн гол бодлого, толилуулгад гарсан өөрчлөлтүүд

Бүсийн оношилгоо эмчилгээний төв нь 2022 оны санхүүгийн тайланг Сангийн сайдын 2006 оны 388 дугаар тушаалаар баталсан “Төсөвт байгууллагад мөрдөх нягтлан бодох бүртгэлийн дансны заавар”-ын дагуу бэлтгэсэн байна.

Тайлант хугацаанд нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичигт өөрчлөлт ороогүй байна.

Тайлант оны жилийн эцсийн санхүүгийн байдлын тайлангаарх нийт хөрөнгийн дүн өмнөх оноос 2,704.2 сая төгрөгөөр буюу 7.4 хувиар буурсан байна.

Хүснэгт 1. Санхүүгийн байдлын тайлангийн үзүүлэлт

/мянган төгрөгөөр/			
Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өөрчлөлт
Б	1	2	3=2-1
Мөнгөн хөрөнгө	-	66176.7	66176.7
Авлага	3614926.8	1503478.2	2111448.6
Бараа материал	511376.3	731531.6	220155.3
Үндсэн хөрөнгө	32333159.8	31454029.9	879130.0
Нийт хөрөнгө	36459463.1	33755216.5	2704247.0
Өр төлбөр	724077.2	-	724077.2
Засгийн газрын хувь оролцоо /Эздийн өмч/	35735385.9	33755216.5	1980169.4
Өр төлбөр ба цэвэр хөрөнгө/өмчийн дүн	36459463.1	33755216.5	2704247.0

Дээрх хүснэгтээс харахад Бүсийн оношилгоо эмчилгээний төвийн 2022 оны жилийн эцсийн санхүүгийн байдлын тайлангаарх нийт хөрөнгийн дүн өмнөх оноос 2704.2 сая төгрөгөөр буурсанд материаллаг нөлөө үзүүлж байгаа данс нь мөнгөн хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл, авлага, бараа материал, үндсэн хөрөнгийн данстай холбоотой байна.

Дансны үлдэгдэлд гарсан дараах өөрчлөлтүүд байна. Үүнд:

- ✓ Байгууллагын төрийн сан дансанд оны эцсийн мөнгөн хөрөнгийн үлдэгдэл 66.2 сая төгрөг байршиж байна.
- ✓ Авлага дансны оны эцсийн үлдэгдэл 1.5 тэрбум нь эрүүл мэндийн даатгалын сангаас авах төлбөрт үйлчилгээний авлага бөгөөд Эрүүл мэндийн даатгалын хэлтэстэй тооцоо нийлж актаар баталгаажуулсан байна.

- ✓ Бараа материал дансны үлдэгдэл өмнөх оноос 220.0 сая төгрөгөөр нэмэгдсэн нь тайлант онд 997.5 сая төгрөгийн эм эмнэлгийн хэрэгсэл худалдан авч оны эцэст эм эмнэлгийн хэрэгслийн эцсийн үлдэгдэл 267.5 сая төгрөг болсонтой холбоотой байна.
- ✓ Үндсэн хөрөнгө данс 879.1 сая төгрөгөөр буурсан нь тайлант онд өөрийн хөрөнгөөр 908.1 сая төгрөгийн хөрөнгө худалдан авсан, дээд шатны байгууллага болон олон улсын байгууллагаас хандив тусламжаар 1016.6 сая төгрөгийн хөрөнгө нийт 1924.7 сая төгрөгийн хөрөнгө бүртгэж, холбогдох байгууллагын тушаал шийдвэрээр 3097.0 сая төгрөгийн хөрөнгө акталж устгасантай холбоотой байна.
- ✓ Өмнөх онд ЭМД-аас авах авлагатай холбоотой үүссэн бусдад өгөх 724.1 сая төгрөгийн өр төлбөрийг тайланд онд барагдуулж дууссан байна.

3.5 Төсвийн төлөвлөлт, гүйцэтгэл, нэмэлт төсөв

Төсвийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.1-д заасны дагуу төсвийг төлөвлөх, хэрэгжүүлэх, тайлагнахад эрх бүхий байгууллага, төсвийн захирагч нь тус хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1-д заасан төсвийн зарчмыг мөрдлөг болгож, хэрэгжүүлэх үүрэгтэй.

3.5.1 Төсвийн төлөвлөлт

Тус байгууллагын 2022 оны төсвийн төсөлд зардлыг бараа материалын үнийн өсөлт, хэвтэн эмчлүүлэгчдийн тоо нэмэгдэж ачаалал ихэссэн, ажилчдын цалин нэмэгдсэнтэй холбоотой, мөн тасаг нэгжүүдэд урсгал засвар хийгдэх шаардлагын улмаас санхүүжүүлэх эх үүсвэрийг нэмэгдүүлж эрүүл мэндийн даатгалын санхүүжилт 18,337.3 сая төгрөг, үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос 281.3 сая төгрөг нийт 18,337.3 сая төгрөгийг нэмэгдүүлэн тоцон төлөвлөж дээд шатны төсвийн захирагчид хүргүүлсэн байна.

3.5.2 Төсвийн гүйцэтгэл

Тайлангийн хугацаанд тухайн байгууллага нь үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос 723.0 сая төгрөгийн орлого олж, эрүүл мэндийн даатгалын сангаас 19,544.3 сая төгрөгийн санхүүжилт авч гүйцэтгэлээр нийт 20,201.2 сая төгрөгийн зардал санхүүжүүлж, 66.1 сая төгрөг төрийн сангийн дансанд үлдэгдэлтэй байна.

Батлагдсан төсөв, гүйцэтгэл, түүний хэтрэлт, хэмнэлтийг орлого, зардлын зүйл тус бүрээр энэ тайлангийн 2.5-д харуулав.

3.5.3 Нэмэлт төсөв

Төсвийн тухай хуулийн 47 дугаар зүйлийн 47.2-т “нэмэлт төсөв, түүнтэй холбогдсон үйл ажиллагаа нь төсвийн нэгэн адил санхүүгийн болон төсвийн гүйцэтгэлийн тайлангийн бүрэлдэхүүн хэсэг байна” гэж заасны дагуу байгууллага нэмэлт санхүүжилтийн тайлан гаргах үүрэгтэй.

Эрүүл мэндийн сайдын 2022.03.14 өдрийн 1а/1169 тоот албан бичгийн 2.4-д эрүүл мэндийн даатгалын сангаас санхүүжилт авч буй төсөвт байгууллагуудын нэмэлт дансыг 2022 оны 03 дугаар сарын 15-аас хойш ашиглахыг хориглож, нэмэлт санхүүжилтийн дансанд байгаа үлдэгдлийг үндсэн дансанд шилжүүлж эх үүсвэрийг тухайн байгууллагын урсгал зардлын хөтөлбөрийн адил төсөвт байгууллагын өөрийн үйл ажиллагааны орлогоор 120010 гэх ангиллаар төсвийн төлөвлөлтийн программд шивж оруулах чиглэл ирүүлснийг хэрэгжүүлэн ажилласан байна.

4. АУДИТЫН ТАЙЛАН

4.1 Ерөнхий зүйл

Төрийн аудитын тухай хуулийн 20 дугаар зүйлийн 20.1-д “Төрийн аудитын байгууллага аудитын дүнд үндэслэн дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргана.” гэж заасны дагуу Бүсийн оношилгоо эмчилгээний төвийн 2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудитын тайланг танилцуулж байна.

Аудитын тайланд аудит хийгдэх байгууллага, түүний орчин, аудитад хамааралтай дотоод хяналт, нягтлан бодох бүртгэл, санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлал, аудитаар илрүүлсэн буруу илэрхийлэл, түүнийг шийдвэрлэсэн байдал, дараагийн аудитаар анхаарах асуудал болон аудиторын дүгнэлт, дүгнэлтийн үндэслэлийг хураангуйлан толилуулав.

Аудитыг аудитор Д.Балжинням 2022 оны 01 дүгээр сарын 29-ноос 02 дугаар сарын 13-ний хооронд гүйцэтгэж, хяналтыг газрын дарга, тэргүүлэх аудитор Х.Болдбаатар, аудитын менежер А.Цэцэгсүрэн нар тус тус хэрэгжүүлсэн.

Тус байгууллага нь 2022 оны жилийн эцсийн санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Ховд аймаг дахь Төрийн аудитын газарт 2023 оны 01 дүгээр сарын 25-ны өдрийн 14/06 албан бичгээр ирүүлсэн байна.

4.2 Материаллаг байдал

Төлөвлөлтийн болон гүйцэтгэлийн материаллаг байдлыг АДБОУС 2320 дагуу тодорхойлсон бөгөөд материаллаг байдлын суурь үзүүлэлтээр нийт зардлыг сонгож, материаллаг буруу илэрхийллийн эрсдэл бага гэж үнэллээ.

Төлөвлөлтийн материаллаг байдлыг 2021 оны санхүүгийн тайлангийн нийт зардлын 18,482.0 сая төгрөгөөс 2 хувиар буюу 369.6 сая төгрөгөөр, гүйцэтгэлийн материаллаг байдлыг төлөвлөлтийн материаллаг байдлын 80 хувиар буюу 295.7 сая төгрөгөөр тогтоосон.

Аудитын гүйцэтгэлийн шатанд материаллаг байдал төлөвлөлтийн шатнаас шинэчлэн тогтоогдож байгаа шалтгаан нь эрүүл мэндийн салбар гүйцэтгэлээр санхүүжиж байгаатай холбоотой зардлын данс нэмэгдсэнтэй холбоотой шинэчлэн тогтоолоо.

Гүйцэтгэлийн материаллаг байдлыг 2022 оны санхүүгийн тайлангийн нийт зардлын 21,921.7 сая төгрөгөөс 2 хувиар буюу 438.4 сая төгрөгөөр, гүйцэтгэлийн материаллаг байдлыг төлөвлөлтийн материаллаг байдлын 80 хувиар буюу 350.7 сая төгрөгөөр тогтоосон.

4.3 Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн хэрэгжилт

Төрийн хэмнэлтийн тухай хууль хэрэгжиж эхэлсэнтэй холбоотойгоор тухайн байгууллага 12 дугаар зүйлийн 12.1.1, 12.1.2, 12.1.3 дахь заалтууд, 15 дугаар зүйлийн 15.1.2 - 15.1.7 дахь заалтуудад заасан хуулиар хориглосон зардлуудыг санхүүжүүлээгүй байна.

4.4 Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал

АДБОУС 4000.16-д нийцлийн аудитыг санхүүгийн тайлангийн аудиттай хослуулан хийх тохиолдолд аудитор аль стандартыг дагаж мөрдөхийг үнэлэх, нийцлийн асуудлын талаарх дүгнэлтийг санхүүгийн тайланд өгөх аудиторын дүгнэлтээс тусад нь салгах хэрэгтэй гэж заасан байна.

4.4.1 Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилт

Шилэн дансны тухай хуулийн 6 дугаар зүйл, Засгийн газрын 2016 оны 29 дүгээр тогтоолоор баталсан “Шилэн дансны цахим хуудсанд тавих мэдээллийн агуулга, нийтлэг стандартыг тогтоох журам”-ын заалтыг хэрэгжүүлэх зорилгоор www.shilendans.gov.mn цахим хуудсанд холбогдох мэдээллийг оруулсан байх үүрэгтэй.

Тайлант хугацаанд оруулбал зохих 172 мэдээллээс хугацаа болоогүй 2, хугацаандаа оруулсан 170 мэдээлэл, хугацаа хоцроосон мэдээлэл байхгүй байна.

Нийцсэн бөгөөд зохистой байх батламж мэдэгдлийн түвшинд хэрэгжүүлсэн горим сорилд үндэслэн шилэн дансанд байршуулсан мэдээлэл нь шилэн дансны тухай хууль тогтоомжийн холбогдох заалттай нийцсэн гэж дүгнэлээ.

4.5.2 Өмнөх аудитын мөрөөр авч хэрэгжүүлсэн арга хэмжээний үр дүн

Өмнөх аудитаар тухайн байгууллагад гэрээний үүргийг бүрэн хангаагүй, бэлтгэн нийлүүлэгч компаниудын гэрээний үүргийн биелэлтийг дүгнээгүй, цалингийн зардлыг гүйлгэн зарцуулсан, зардал зориулалт бусаар зарцуулсан, бусдад өгөх өр төлбөрийг барагдуулах зөвлөмжийг хэрэгжүүлээгүйтэй холбоотой зөрчлүүдэд албан шаардлага, зөвлөмж өгөгдсөнийг тайлант онд бүрэн хэрэгжүүлэн ажилласан байна.

Хүснэгт 4 Төлбөрийн акт, албан шаардлага, зөвлөмжийн хэрэгжилт

/мянган төгрөгөөр/

Үзүүлэлт	Өмнөх аудитын үзүүлэлт		Биелэлт		
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Хувь
Акт	0	0,0	0,0	0,0	100
Албан шаардлага	2	126500.0	2	126500.0	100
Зөвлөмж	2	120200.0	2	120200.0	100
Нийт дүн	4	246700.0	4	246700.0	100

4.6 Дараагийн аудитаар анхаарах асуудал

Дараагийн аудитаар авч үзэх, анхаарал хандуулахуйц асуудалд Сангийн сайд, Эрүүл мэндийн сайдын хамтарсан 49/А 118 дугаар тушаалын “Төлбөртэй тусламж, үйлчилгээ болон нэмэлт үйлчилгээнээс олсон орлогын бүртгэл, зарцуулах журмын 2.1. Төрийн болон орон нутгийн өмчит төрөлжсөн мэргэшлийн эмнэлэг, нэгдсэн эмнэлэг нь төлбөртэй тусламж, үйлчилгээ болон нэмэлт үйлчилгээний орлого, зарцуулалтыг бодитой төлөвлөж, жил бүрийн төсөвтөө тусгаж Эрүүл мэндийн тухай хууль болон Эмнэлгийн тусламж, үйлчилгээний тухай хуульд заасан Төлөөлөн удирдах зөвлөлөөр батлуулж, гүйцэтгэлд нь хяналт тавин ажиллах хууль, журмын хэрэгжилтийг ханган ажилсан эсэхийг авч үзэх шаардлагатай гэж үзлээ.

5. АУДИТЫН ИЛРҮҮЛЭЛТ

Аудитаар нийт 284.9 сая төгрөгийн алдаа¹ илэрснээс 10.7 сая төгрөгийн төлбөрийн акт тогтоож, алдаа зөрчилд дахин давтан гаргахгүй байх 31.2 сая төгрөгийн 1 албан шаардлага, 242.8 сая төгрөгийн 3 зөвлөмж өглөө

¹ Мэдээллийг тусгахгүй орхигдуулах, буруу тусган илэрхийлэх, үүнд, математик үйлдлийн алдаа, НББ-ийн бодлогыг мөрдөхөд гарсан алдаа, бодит байдлыг буруу тайлбарласан /буруу ойлгосон/, хайнга хандсан /мартсан, тэмдэглээгүй орхисон/.

5.1 Залруулсан алдаа

Аудитын явцад санхүүгийн тайланд залруулга хийгдээгүй

5.2 Төлбөрийн акт

- *Ач ангаах ухааны Их сургуультай хамтран магистрын сургалт зохион байгуулах гэрээ хийж багш нарын томилолт, унааны зардалд 10.3 сая төгрөгийг зарцуулсан зөрчил илэрлээ. Энэ нь Төсвийн тухай хуулийн 16 дугаар зүйлийн 16.5.1-д "төсвийн байгууллагын өдөр тутмын үйл ажиллагааг удирдах", 16.5.4-д "төсвийн байгууллагын үйл ажиллагааны үр дүнг дээшлүүлэх", 16.5.5-д "батлагдсан төсвийг зориулалтын дагуу зарцуулах", Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 18.1-д "Нягтлан бодох бүртгэлийг удирдан зохион байгуулах үүргийг аж ахуйн нэгж, байгууллагын гүйцэтгэх удирдлага хүлээнэ" гэсэн заалтуудыг зөрчсөн, байгууллагын дотоод журмын 2.7.8-д "аспирантур, магистр, доктор зэрэг эрдмийн зэрэг цол хамгаалах сургалтын зардлыг байгууллага хариуцахгүй" гэсэн заалтуудтай тус тус нийцээхгүй, үнэлгээ ба хуваарилалт, нийцсэн бөгөөд зохистой байх батламж мэдээгдлийг хангахгүй байна.*
- *Анхан шатны баримтаас тулган хянахад байгууллагын үйл ажиллагааны бус зардалд зарцуулсан 0.5 сая төгрөгийг зөрчил илэрсэн Төсвийн тухай хуулийн 16 дугаар зүйлийн 16.5.1-д "төсвийн байгууллагын өдөр тутмын үйл ажиллагааг удирдах", 16.5.4-д "төсвийн байгууллагын үйл ажиллагааны үр дүнг дээшлүүлэх", 16.5.5-д "батлагдсан төсвийг зориулалтын дагуу зарцуулах" гэсэн заалтуудтай тус тус нийцээгүй байна.*

5.3 Албан шаардлага

5.3.1 *БОЭТ-ийн захирлын тушаалаар хоолны зардлаас сургалтын хоол, ажилчдын зугаалга, олон нийтийн арга хэмжээнд зардал 31.3 сая төгрөгийг санхүүжүүлж байгаа нь Засгийн газрын 2021 оны 388 дугаар тогтоолын хэрэгжилтийг хангах, эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээний чанар хүртээмжийг сайжруулахаас бусад тохиолдолд хэмнэлтийн горимд шилжиж, тэвчиж болох зардлаас зайлсхийж ажиллаагүй зөрчил илэрлээ.*

Энэ нь Төсвийн тухай хуулийн 16.5.1-д "төсвийн байгууллагын өдөр тутмын үйл ажиллагааг удирдах", 16.5.4-д "төсвийн байгууллагын үйл ажиллагааны үр дүнг дээшлүүлэх", 6.5.6-д "дотоод аудитын үйл ажиллагааг хэрэгжүүлэх", Засгийн газрын 2021 оны 388 дугаар тогтоолыг зөрчсөн байна.

5.4 Зөвлөмж

5.4.1 Худалдан авах ажиллагаатай холбоотой асуудал

Илрүүлэлт: *Тайлант онд тендерийн гэрээний дүнд дүнд өөрчлөлт оруулж нэмэлт гэрээ байгуулсан зөрчил дутагдал илэрлээ*

Энэ нь тендерийн жишиг баримт, гэрээний заалтуудтай "Гүйцэтгэгч нь гэрээний дагуу захиалагчаас түүнд төлөх төлбөрийг үндэслэн энэхүү гэрээний бүх нөхцөлд нийцүүлэн ажлыг гүйцэтгэж, аливаа зөрчил доголдлыг арилгах үүрэг хариуцлагыг хүлээнэ" гэсэнтэй нийцэхгүй байна.

Өгсөн зөвлөмж: Худалдан авах ажиллагааны журмыг хэрэгжилтийг ханган ажиллах

5.4.2. Цалин хөлс, урамшуулалтай холбоотой

Илрүүлэлт: БОЭТ-ийн хангамж соёл үйлчилгээний албаны төрийн үйлчилгээний ажилчдын цалин хөлсийг гүйцэтгэлийн санхүүжилттэй уялдуулах замаар цалин хөлсийг нэмэгдүүлээгүй, бусад ажилчдын адилаар хоол, унааны хөнгөлөлтийг олгоогүй, ажлын үр дүнг үнэлж ур чадварын нэмэгдэл сар бүр олгоогүй, ажлын үр дүнгээр улирлын үр дүнгийн нэмэгдлийг олгохгүй байгаа зөрчил дутагдал илэрлээ.

Энэ нь Засгийн газрын 2022 оны 107 дугаар тогтоол, Эрүүл мэндийн сайдын 2022.08.04 өдрийн 1а /3543 албан тоотын 1 дүгээр заалт “ үйлчилгээний албан эрхэлдэг төрийн албан хаагчийн цалингийн хэмжээг тогтоох тухай” Засгийн газрын 2022 оны 107 дугаар тогтоолын хэрэгжилтийг хангаж, гүйцэтгэлийн санхүүжилттэй уялдуулах замаар эмнэлгийн үйлчилгээний ажилтны цалин нэмэгдүүлэх, урамшуулал олгох, байгууллагын дотоод журмын 2.5.1.8-д зааснаар" нийгмийн хамгааллыг бүх ажилтанд ялгаваргүйгээр тэгш хүргэнэ" гэсэнтэй нийцэхгүй байна.

Өгсөн зөвлөмж: Засгийн газрын 2022 оны 107 дугаар тогтоол, Эрүүл мэндийн сайдын 2022.08.04 өдрийн 1а /3543 албан тоотын хэрэгжилтийг ханган ажиллах.

5.4.3. Цалин хөлс, урамшуулалтай холбоотой

Илрүүлэлт: БОЭТ-ийн захирлын зөвлөлийн хурлын 2022 оны 12 сарын 12-ны өдрийн 07 дугаар хурлын шийдвэрээр нийт 460 ажилчдаас 216 нэр бүхий албан хаагчид 500.0 - 1900.0 мянган төгрөгийн 197.5 сая төгрөгийн урамшуулал олгож байгаа зөрчил дутагдал илэрлээ.

Энэ нь Төрийн болон орон нутгийн өмчит төрөлжсөн мэргэшлийн эмнэлэг, нэгдсэн эмнэлэг нь төлбөртэй тусламж, үйлчилгээ болон нэмэлт үйлчилгээний орлогыг тухайн үйлчилгээг үзүүлэхэд оролцсон эрүүл мэндийн ажилтны хөдөлмөрлөх нөхцөлийг сайжруулах, нийгмийн баталгааг хангах, тоног төхөөрөмж, эм, эмнэлгийн хэрэгсэл худалдан авах, засвар, үйлчилгээ хийхтэй холбоотой гарах зардалд зарцуулна. 4.3 -д "Төлбөртэй төлбөрт үйлчилгээний орлогын зарцуулалтын талаарх мэдээллийн нээлттэй, ил тод байдлыг байгууллагын дарга, захирал нар хангаж ажиллана", байгууллагын Дотоод журмын 2.17.2. -д " Байгууллагын жилийн ажлын үр дүнг ажилтнуудад мэдээлэх", Эрүүл мэндийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагад хүргүүлж, тайлагнах үүргийг эмнэлгийн захирал хүлээнэ. 2.5.1.7. -д "Нийгмийн хамгааллыг бүх ажилтанд ялгаваргүйгээр тэгш хүргэнэ" гэсэнтэй нийцэхгүй байна.

Өгсөн зөвлөмж: Сангийн сайд, Эрүүл мэндийн сайдын хамтарсан хамтарсан тушаалын хэрэгжилтийг ханган ажиллах. Урамшууллыг олгохдоо үйлчилгээний орлогыг тухайн үйлчилгээг үзүүлэхэд оролцсон эрүүл мэндийн ажилтан бүрд тэгш олгох, ажил албан тушаалаар ялгаварлан гадуурхахгүй байх.

6. АУДИТААР ИЛЭРСЭН БУРУУ ИЛЭРХИЙЛЛИЙН НЭГТГЭЛ

Зөрчлийн товч утга	Үүнээс							
	Нийт алдаа		Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж	
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн
Дотоод журмын хэрэгжилтийг хангаж ажиллаагүй.	1	10.2	1	10.2	-	-	-	-
Засгийн газрын 2021 оны 388 дугаар тогтоолын хэрэгжилтийг хангаж ажиллаагүй .	1	0.5	1	0.5				
Засгийн газрын 2021 оны 388 дугаар тогтоолын хэрэгжилтийг хангаж ажиллаагүй .	1	31.2	-	-	1	31.2	-	-
Гэрээний хэрэгжилтийг ханган ажиллаагүй.	1	45.3					1	45.3
Засгийн газрын 2022 оны 107 дугаар тогтоол, Эрүүл мэндийн сайдын 2022.08.04 өдрийн 1а /3543 албан тоотын хэрэгжилтийг ханган ажиллаагүй.	1	0.0					1	0.0
Сангийн сайд, Эрүүл мэндийн сайдын хамтарсан тушаалын хэрэгжилтийг ханган ажиллах	1	197.5					1	197.5
Дүн	6	284.9	2	10.7	1	31.2	3	242.8

АУДИТЫН ТАЙЛАНГ ХЯНАСАН:**ДАРГА, ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР:****Х.БОЛДБААТАР****АУДИТЫН МЕНЕЖЕР:****А.ЦЭЦЭГСҮРЭН****ТАЙЛАНГ БИЧСЭН:****АУДИТОР:****Д.БАЛЖИННЯМ**